

Grieken en Romeinen

Ten tijde van de oude Grieken en Romeinen werd dans uiteindelijk ook een vorm van vermaak, al was er in veel gevallen ook wel een religieuze aanleiding voor de dansen.

De oude Grieken gingen er van uit dat dansen door de Goden was ontdekt en daarom waren de eerste Griekse dansen van religieuze aard.

In de Griekse mythologie wordt de oorsprong van de dans toegewezen aan Rea. Rea was de vrouw van Kronos, die zijn vader Uranus onttronde had. Omdat Kronos bang was dat zijn kinderen hem zouden onttronen at hij alle pasgeboren kinderen op. Toen Rea beviel van het laatste kind, Zeus, verstopte ze Zeus in een grot en vroeg aan Kourites om oorlogsdansen voor de grot uit te voeren zodat Kronos het gehuil van de baby niet zou horen. Toen Zeus later Kronos onttronde werd Kourites de priester van de nieuwe wereld. De volgelingen van Kourites zetten de dans voort als een onderdeel van een religieuze ceremonie.

De oudste Griekse historische gegevens komen uit Kreta waar de Minoan beschaving (3000-1400 voor Christus) muziek maakte, zong en danste zowel voor vermaak als bij religieuze ceremonies.

Rond 1500 voor Christus werd Kreta bezet door strijders uit Griekenland die deze gebruiken naar Griekenland meenamen.

De Kretenzische en later de Griekse dansen werden uitgevoerd in open of gesloten cirkels, waarbij er meestal rond een boom, altaar of een mythisch object werd gedanst in de hoop zich op deze wijze te ontdoen van het kwaad.

In feite is hier de basis gelegd voor de koordansen of de reidansen. Later ging men dansen rond de zanger of de muzikant en ook het square dansen nam zijn intrede. Afbeeldingen hiervan werden ook in Griekenland en Cyprus aangetroffen en blijken te dateren van 1400-1050 v.c. Het dansen werd samen met schrijven, muziek maken en sporten een basis voor een opvoedingssysteem.

In het oude Sparta danste men voornamelijk krijgsdansen, maar de ritmische bewegingen werden ook gebruikt tijdens het gevecht.

Het beheersen van de danskunst werd zelfs in het oude Griekenland beschouwd als een teken van educatie en beschaving. Het kenmerkende van de Griekse dansen is verder het beperken van de bewegingen van het bekken

De dansen uit de oudheid konden worden onderscheiden in oorlogsdansen en vredesdansen.

Deze vredesdansen kunnen weer worden onderscheiden in culturele dansen, religieuze dansen, krijgsdansen, rouwdansen e.d. Iedere theatervoorstelling had zijn eigen karakteristieke dansen, sommige saai en plechtig, anderen dansen waren wellustig.

Dansen die in de oudheid zijn beschreven zijn:

- Pyrrhic dans, een krijgsdans die onderdeel was van de militaire opleiding in zowel Athene als Sparta.
- Gymnopaedia, de hoofddans van de Laedaemonians welke jaarlijks op het marktplein van Sparta werd gedanst.
- Geranos, gedanst in Delos, waarbij het verhaal werd uitgebeeld van Theseus, die na het doden van de Minotaur in het Labyrint van Knossos, in Delos stopte om daar een offer te brengen aan de godin Aphrodite waarbij hij danste rond een altaar.
- Ierakio, een vrouwendans gedanst in festiviteiten rond de godin Hera.

- Epilinos, was een extatische dans waarbij ondertussen de druiven met de voeten werden platgetrapt.
- Emelia, een tragische dans, uitgebeeld op het toneel.
- Kordax, een vrolijke dans die door velen als niet serieus werd beschouwd.
- Sikkinis, een satirische dans, waarbij de beweging van katten werd geïmiteerd en gedanst door Satyrs.
- Imeneos, een huwelijksdans, gedanst door bruid met haar moeder en vrienden. Een snelle dans met veel draaien.
- Homos, een dans voor jonge mannen en vrouwen die gezamenlijk een keten vormden. De dans werd geleid door een jongeman die zijn dans en krijgsvaardigheden toont via bewegingen, waarna een jonge vrouw hem nadoet en zo een voorbeeld van fatsoen en eerbied vormt voor alle andere vrouwelijke dansers.
- Iporchima, een combinatie dans en pantomime, zang en muziek, afkomstig van Kreta en gedanst door jongens en meisjes die ondertussen gedichten zongen. Uiteindelijk zijn vanuit deze dansen zo'n 300 verschillende balkandansen ontstaan

Echt duidelijk zijn de dansen niet beschreven, en als ze beschreven waren dan meestal door filosofen als Plato, Homerus en Aristoteles.

Via afbeeldingen op vazen, beelden maar ook via gedichten kon met toch een duidelijk beeld vormen van de oude Griekse dansen.

De handelslust van de Grieken zorgde er ook voor dat de dansen werden verspreid over meerdere landen. Rond 550 VC beheersten de Grieken Zuid-Spanje. Griekse kunstwerken tonen dansers met arm- en lichaamshoudingen die veel lijken op die van Spaanse dansers van tegenwoordig, met castagnette-achtige instrumenten en handklappen ter begeleiding van de dans. Veel Spaanse volksdansen kunnen tot de Grieken herleid worden.

De Romeinse periode

Door de uitbreiding van het Romeinse rijk kwamen de Romeinen in contact met de Grieken. Eerst met de Griekse stadstaten in Italië zelf en later met het Griekse vaste land. De contacten met de Grieken, waar destijds Alexander de Grote de scepter zwaaide, verliep vreedzaam.

De Romeinen vonden dat de Griekse of Hellenistische cultuur superieur was aan hun eigen Romeinse cultuur en namen de gebruiken over.

Na de dood van Alexander de Grote in 323 voor Christus viel zijn wereldrijk geleidelijk aan uiteen in steeds meer en steeds kleinere koninkrijken, die één voor één in handen kwamen van de Romeinen, die om culturele redenen echter steeds een goede verstandhouding met de Grieken nastreefden. Aanvankelijk was de Romeinse invloed dan ook vooral diplomatiek.

Eén van de culturele activiteiten die werd overgenomen waren de feesten ter ere van Dionysus (Bacchus voor de Romeinen) waarin het er behoorlijk uitbundig en vrolijk aan toging.